

TÉSA ÚJ TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI

V. KÖTET – ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

TSZT, SZT és HÉSZ KIDOLGOZÁSÁHOZ SZÜKSÉGES TARTALOMMAL

Pro Régió Ügynökség

2021. április 25.

Frissítve: 2022. október

MEGBÍZÓ

Tésa Község Önkormányzata

Cím: 2635 Tésa, Petőfi u. 2.

Tel.: (+36-27) 587-520

Fax: (+36-27) 587-520

E-mail: tesafalu1@gmail.com

Honlap: <http://www.tesa.fw.hu/>

GENERÁLTERVEZŐ

Pro Régió Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési és Szolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Cím: 1071 Budapest, Városligeti Fásor 47-49.

Tel.: (1) 951-1438

E-mail: proregio@proregio.hu

Honlap: <http://www.proregio.hu>

SZAKÁGI TERVEZŐ

Régészet, örökségvédelem

Jankovics Norbert

Cím: 8000 Székesfehérvár, Sarló u. 27.

Tel.: +36202856550

E-mail: norbert.jankovics@gmail.com

Salisbury Régészeti Kft.

Cím: 1016 Budapest, Sánc u.7.

Tel.: +36306657355

E-mail: farkas.zoltan@salisburykft.hu

ALÁÍRÓLAP

MEGRENDELŐ TÉSA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

Bérci Albertné	polgármester	Tésa Község Önkormányzata
Bóna Olga	aljegyző	Tésa Község Önkormányzata
Kovács Beáta	főépítész	Tésa Község Önkormányzata

GENERÁLTERVEZŐ PRO RÉGIÓ NONPROFIT KFT.

Dr. Gordos Tamás	szakmai igazgató	Pro Régió Nonprofit Kft. gordos.tamas@proregio.hu
------------------	------------------	--

TERVEZŐ MUNKATÁRSAI

Gutai Berta településmérnök		településtervező TT/1 01-4858	Pro Régió Nonprofit Kft. gutai.bertha@proregio.hu
Bóta-Bachraty Zsófia okl. építészmérnök		tervező gyakornok	Pro Régió Nonprofit Kft. bota-bachraty.zsafia@proregio.hu
Fábián Sára okl. tájépítész mérnök, városépítési-, városgazdálkodási szakmérnök		tájtervezés, zöldfelület, környezetvédelem TK 01-5251	Pro Régió Nonprofit Kft. fabian.sara@proregio.hu
Jankovics Norbert okl. régész, okl. művészettörténész		régész, művészettörténész, műemléki szakértő 21-0016	Jankovics Norbert EV norbert.jankovics@gmail.com
Farkas Zoltán okleveles régész		régész, régész szakértő 8P65C7	Salisbury Régészeti Kft. farkas.zoltan@salisburykft.hu

A tervdokumentáció a Pro Régió Nonprofit Kft. tulajdona, a tervezők szellemi terméke, amelyet csak a Megrendelő, a szerződésben, illetőleg a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvényben foglaltak szerint használhat fel.

TARTALOMJEGYZÉK

I. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT	5
I.1 A település történeti leírása.....	5
I.2 A település régészeti örökségének felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással	7
I.3 A védett műemléki értékek települési értékleltára.....	10
I.3.1 Világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területek	10
I.3.2 Országos építészeti örökség elemei.....	10
I.4 Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek.....	12
I.5 A helyi építészeti örökség települési értékleltára.....	14
I.5.2 Tésa 5/2018. (IX.25) önkormányzati rendelete a településkép védelméről.....	18
I.5.3 Táj- és kertépítészeti alkotás, egyedi tájérték, növényzet.....	22
II. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE.....	24
II.1 A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások és hatásainak ismertetése	24
III.1.1. A változások hatásai, régészeti örökségre gyakorolt hatás	24
III.1.2. A változások hatásai, történeti településre, a táj- és településszerkezetre.....	25
III.1.3. A változások hatása a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre	25
III. AZ ÉRTÉKVÉDELMI TERV	33
III.1 Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények.....	33
III.1.1 Terület karakterének megőrzése	33
III.2 Az önkormányzati feladatok meghatározása	34
IV. MELLÉKLETEK.....	35
IV.1 Tésa község területére vonatkozó nyilvántartott műemlékek.....	35
IV.2 Tésa község területére vonatkozó nyilvántartott régészeti lelőhelyek.....	36
IV.3 Jelentés a Ferenczy Múzeumi Centrum által végzett régészeti terepbejárásról.....	37

I. ÖRÖKSÉGVÉDELMI VIZSGÁLAT

I.1 A település történeti leírása

Tésa, sok környékbeli településhez hasonlóan két, karakteresen eltérő táj határán, találkozási pontján fekszik. A falu az Ipolyba torkoló, a Börzsönyből fakadó Tésai-patak északi partján, szűk völgyben elterülő kistelepülés, a falutól nyugatra és északra, az Ipoly mentén művelésre alkalmas földekkel, tőle keletre és délre a Börzsöny lankáival, erdőivel. A folyó a falu közelében nagy kanyart vett, ezzel a település alsó, folyóhoz közeli része fokozottan árvízveszélyes. A terület vízgazdagsága, a határban lévő művelhető területek nagysága, és a védelemre alkalmas hegyvonulatok közelsége a kezdetektől vonzotta a megtelepülő embert, a falu környezetében már a rézkortól folyamatos az emberi jelentlét.

A régészeti adatok tanúsága szerint az 1221-ben említett Tyse falu bár a mai település előzményének tekinthető, nem annak helyén, hanem az Ipolyhoz kissé közelebbi területen lehetett. A falu középkori történetéről sajnos nincsenek adatok, templomáról sem hallunk. A török hódoltság idején az Ipoly völgye természetes határként gyakran a hadi események útjába esett, hosszan szenvedett a kettős adóztatástól, Tésa területe a 16. század folyamán ezért elnéptelenedett.

A 18. század első felében a Foglár család birtokaként újratelepítették a falut, ekkor már a mai helyén. A 18. század második felében épült fel a mai is álló kastély és a katolikus templom. A 19. században előbb a Boronkay, majd a Jankovich család lett a település tulajdonosa. A helybeliek főként állattenyésztéssel, gyümölcsstermesztéssel foglalkoztak és az Ipoly vizére malmot is építettek a birtokosok.

A kissé félreeső, apró falu az 1920-as évekig lassú, de nyugodtan prosperáló időszakát élte, amelynek az Első Világháború következményei vetettek véget. A határmenti, kifejezetten rossz közlekedésű településsé váló Tésa fejlődése megakadt. Hont vármegye Magyarországhoz csatolt részékét előbb Nógrád (1923), majd Pest megye (1950) periférikus része lett.

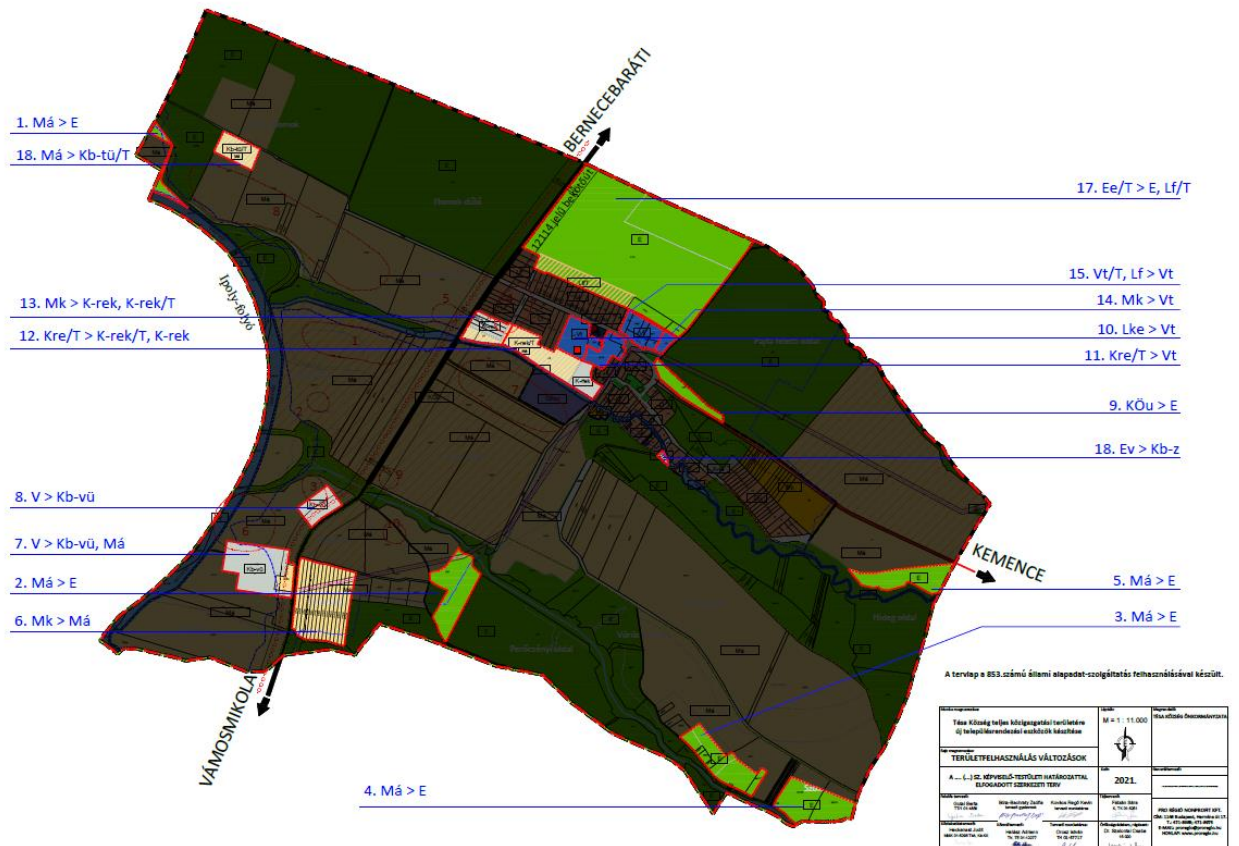
A település képét meghatározó természeti tényezők, különösen az Ipoly és a Tésai-patak a kora középkor óta lényegében nem változtak. A keskeny völgybe fekvő kora újkori őstelepülés, a 18. században telepített Tésa, eredetileg egyutcás volt, központi része nagyon laza beépítéssel a mai Kossuth Lajos utca-Hősök tere területére esett. A központi rész nyugati végén állt a kastély és a katolikus templom, ettől keletre a szalagtelkes, fűrészfogas beépítésű falu, az oldalhatáron álló hosszú házakkal. A beépítés nagyon szabálytalan, a patakmeder vájta természeti formákhoz igazodik, és még 19. század végén is majdnem halmazos jellegű volt. A folyóhoz közeli, erősen árvízveszélyes területeken ekkor csak ideiglenes, gazdasági épületek emelkedtek. Ezt az állapotot az Első és Második katonai térképek illusztrálják.

1.ábra: Tésa a Második katonai felmérésen
Forrás: *Mapire.eu*

A falu a 20. században két irányban is növekedésnek indult. A régebbi, 19-20. század fordulóján betelepült délkeleti részen, a Kossuth utca külső szakaszán a palóc, vagy északi háztípus késői, tornácos változata a jellemző, ezzel ez a terület a falu történeti központjához hasonló. Az északnyugati részen, a mai Petőfi-Ady Endre utca beépítése modernebb, a 20. század középső évtizedeinek jellemző hazai faluképét mutatja.

I.2 A település régészeti örökségének felmérése újonnan beépítésre szánt területnek kijelölt terület esetén terepbejárással

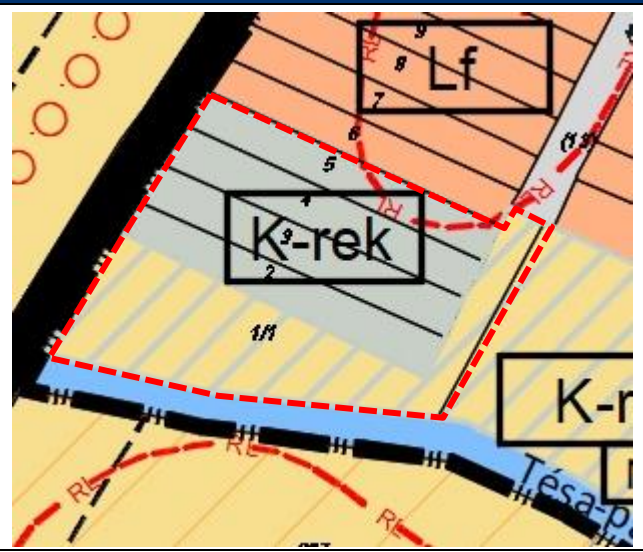

2.ábra: Részlet Tésa Településszerkezeti tervének területfelhasználás változások tervlapjából.

Forrás: Prorégió Kft.

Újjonnan beépítésre szánt területek

13. (érintett helyrajzi számok: 1/1, 2, 3, 4, 5)

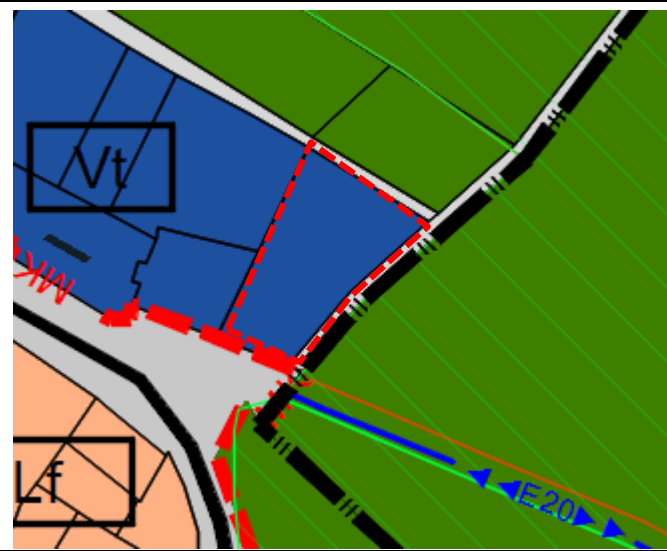

A módosítás során a hatályos Mk (kertes mezőgazdasági terület) területfelhasználásból, K-rek és K-rek/T (Távlati és nem távlati Különleges beépítésre szánt rekreációs terület) területfelhasználásba kerül át a belterületen lévő falusias lakóterülethez kapcsolódó terület. terület.

A helyszínbemjárás során a területeken régészeti jelenségre, lelőhelyre utaló nyom nem volt fellelhető.

3. ábra: Az újjonnan beépítésre szánt területek
Forrás: Prorégió Kft.

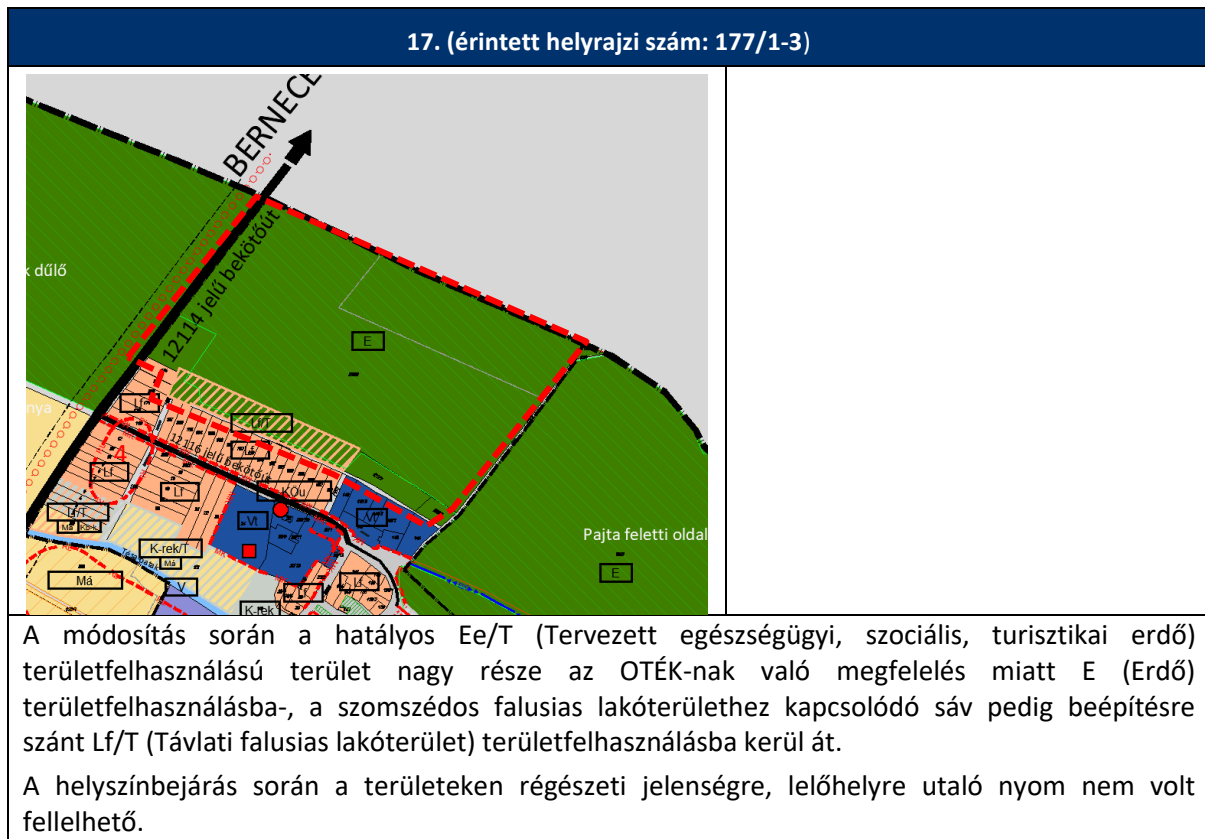
14. (érintett helyrajzi szám: 145)

A módosítás során a hatályos Mk (kertes mezőgazdasági terület) területfelhasználásból, Vt (Településközpont vegyes) területfelhasználásba kerül át a belterületen lévő, szintén Vt besorolású Tésa parkhoz kapcsolódó terület.

A helyszínbemjárás során a területeken régészeti jelenségre, lelőhelyre utaló nyom nem volt fellelhető.

4. ábra: Az újjonnan beépítésre szánt területek
Forrás: Prorégió Kft.

5.ábra: Az újonnan beépítésre szánt területek
Forrás: Prorégió Kft.

I.3 A védett műemléki értékek települési értékleltára

I.3.1 Világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területek

Világörökségi, és a világörökségi várományos helyszínek és területek nem találhatóak Tésa határában.

I.3.2 Országos építészeti örökség elemei

Tésa közigazgatási területén 1 országosan védett műemlék van.

TÖRZSSZÁM	AZONOSÍTÓ	CÍM	NÉV	HRSZ.
7383	7454	Petőfi utca 5.	Római katolikus templom	25

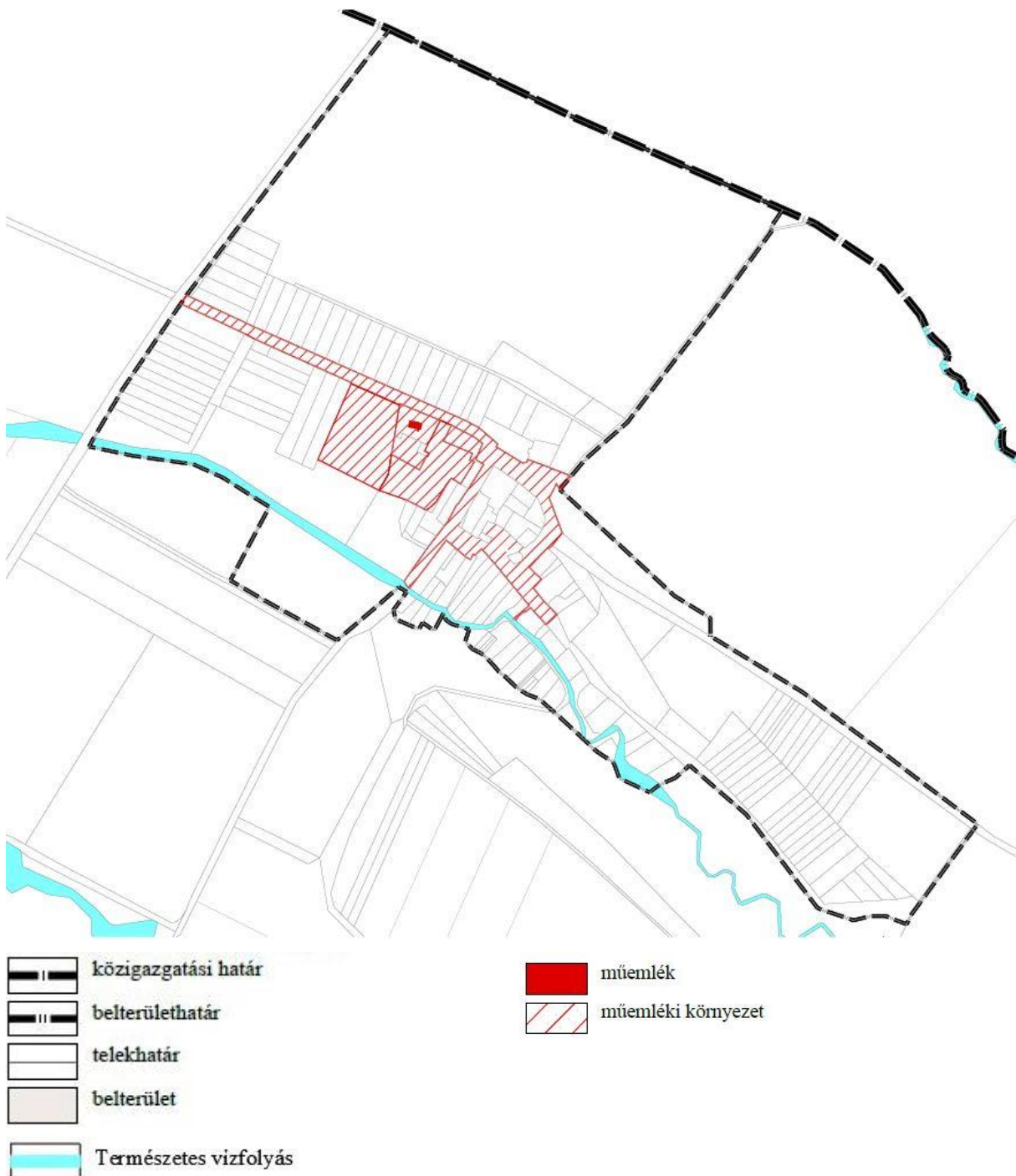
Szentháromság római katolikus templom

Homlokzati tornyos, egyhajós, kisméretű, keletelt barokk templom. Nyugati középtornyos főhomlokzatát pilaszterek tagolják, a tornyos középtneglyet enyhe rizalit és kettőzött pilaszterek emelik ki. Félköríves, kőkeretes középös kapuja felett címeres kronosztikonos felirat az 1775-ös évszámmal. A kapu felett szegmensíves karzatablak, a felett kartus-forma ablak nyílik, a torony hasábos testén szegmensíves ablakok a harangszinten. Gazdagon tagolt főpárkány, a tornyon órapárkány, óra nélkül. Lizénás tagolású egyablakos oldalhomlokzatok jellemzik, a déli oldalonsekrestye bővíti. Az alaprajz egy boltszakaszos hajóból és egyenes záródású szentélyből áll, a hajó nyugati végén a torony alatt orgonakarzat van. A szentély déli falában keretes sekrestyeajtó, csehsüveg boltozattal fedett sekrestye két ajtóval, egyetlen ablakkal. ifj. Foglár Imre építtetett 1775-ben családi kriptával, három oltárral, (Szentháromság, Szt. Erzsébet, Szt. Imre) szószékkal, és gazdag felszereléssel.

Tésa közigazgatási területén egy nyilvántartott műemléki környezetet ismerünk.

TÖRZSSZÁM	AZONOSÍTÓ	CÍM	NÉV	HRSZ.
7383	29642	Petőfi utca 5.	Római katolikus templom ex-lege műemléki környezete	26/12, 26/9, 26/11, 27/1, 154, 153, 24, 26/13, 133/1

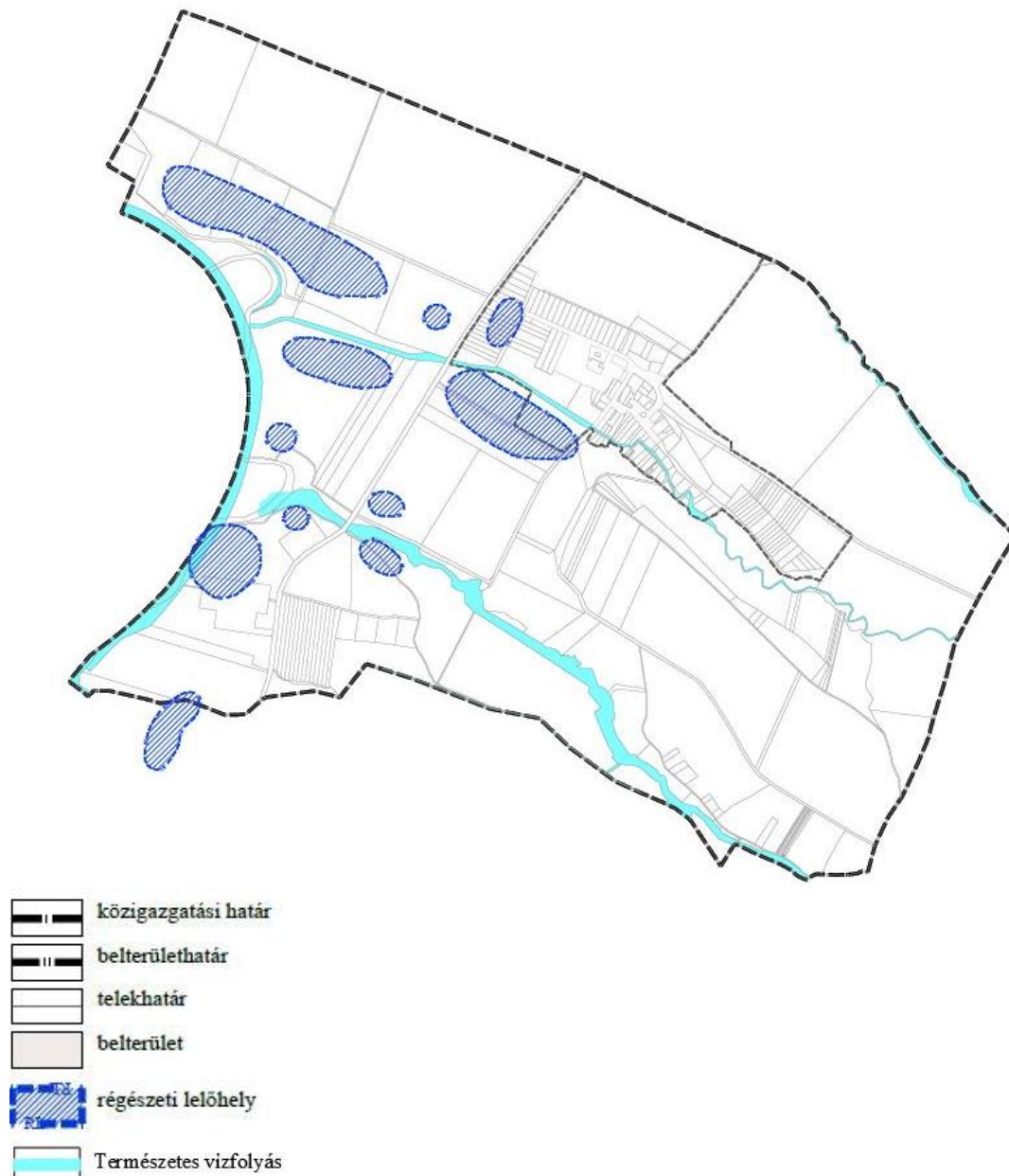
6.ábra: Országos építészeti örökség elemei
Szerk.: Pro Régió Nonprofit Kft.

I.4 Védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek

A település régészeti lelőhelyeinek adatai a Miniszterelnökség Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkárságának adatszolgáltatása, a régészeti lelőhelyek közhiteles nyilvántartása nyomán állítottuk összes.

A település közigazgatási területén 10 nyilvántartott régészeti lelőhely található, további 1 lelőhely a szomszédos Perőcsény területéről nyúlik át.

A lelőhelyek általános védelem alatt állnak, kiemelt, vagy védett régészeti lelőhely nincs a nyilvántartásban. A Tésa területén nincs regisztrált régészeti érdekű terület.

7.ábra: Országos régészeti örökség elemei
Szerk.: Pro Régió Nonprofit Kft.

AZONOSÍTÓ	SORSZÁM	NÉV	HRSZ.	JELENSÉGEK
11114	23	Tuláti-rétek	078/2, 0161/17, 0161/18, 0161/19, 0161/20, 0161/21, 0161/16, 0161/2, 0161/26, 0161/9	Telepnyom: keleti Hallstatt-kultúra
				Telepnyom: népvándorlás kor
				Telepnyom: Árpád-kor
11843	1	Majori-dűlő	027/2	Telepnyom: kelta
				Telepnyom: népvándorlás kor
				Település, középkor
				Telepnyom: újkőkor-középső neolitikum
11844	2	Majori-dűlő	027/2	Telepnyom: kelta
				Telepnyom: honfoglalás kor
				Telepnyom: Árpád-kor
				Telepnyom: bronzkor-késő bronzkor
11845	3	Úton aluli földek	075/1, 075/2	Telepnyom: badeni kultúra
				Telepnyom: Árpád-kor
11846	4	Ady Endre utca	133/1, 13, 12, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 5, 169	Sír, ismeretlen kor
11847	5	Homokbánya	013/2	Sír, ismeretlen kor
11848	6	Úton aluli földek	078/5, 073, 075/2, 076/1, 022/11, 076/2	Telepnyom: római kor
				Telepnyom: honfoglalás kor
				Telepnyom: Árpád-kor
				Sír, ismeretlen kor
				Telepnyom: badeni kultúra-bolerázi csoport
				Telepnyom: vaskor-kora vaskor
11849	7	Parti-dűlő	31, 037, 036, 035/3, 038, 039/3	Telepnyom: újkőkor-középső neolitikum
				Telepnyom: lengyeli kultúra
				Telepnyom: badeni kultúra
11850	8	Káposztások	013/1, 014, 019/5, 019/6, 019/3, 019/2, 019/4, 019/7, 019/8	Telepnyom: őskor
				Telepnyom: vaskor-kora vaskor
				Telepnyom: Árpád-kor
				Telepnyom: újkőkor-középső neolitikum
11851	9	Parti-dűlő	035/1	Telepnyom: őskor
11852	10	Följáró	065, 066, 072/2	Telepnyom: őskor

I.5 A helyi építészeti örökség települési értékleltára

Tésa 18/2018.(IX.13.) sz. testületi határozatával jóváhagyta, településképi arculati kézikönyvét, melyben bemutatta a község természeti és épített értékeit.

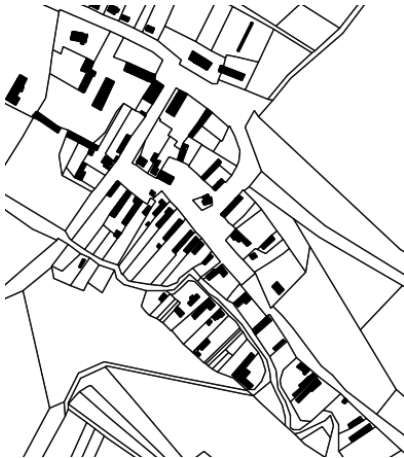
Az arculati kézikönyvében három eltérő karaktert állapít meg, falusias, kertvárosias, és külterület karaktert:

8.ábra: Tésa eltérő arculati karakterei
Forrás: Tésa TAK

A Kárpát-medencében az emberi megtelepedésre különösen ideális helyek a neolitikum (ie. 10000) óta lényegében ugyanazok, melyek használatát a változó életmód, időjárás és történelem csak kis mértékben befolyásolta. E potenciális lakóhelyek között a legrövidebb, legkényelmesebb útvonalak az első településekkel együtt létrejöttek, és azóta vonalvezetésük általában csak kissé módosult: a kora újkorból már térképeken is feltüntetett hazai útvonalhálózat a maival csaknem teljesen megegyezik. Vámosmikola az Ipoly és a Börzsöny-patak torkolata mellé települt, az utóbbi vonalához igazodó, szabálytalan, szalagtelkes belső résszel rendelkező falu.

Az utakat leszámítva legkorábbi épített „réteget” a 18. századi nemesi tulajdonoshoz köthető lakóépület, a korai kastély jelenti, amely jócskán a korabeli falusi átlag szintje felett áll. A 19. századot csak kevés, jellemzően késői, fennmaradt épület képviseli, ma egyéb híján, ezek reprezentálják a „hagyományos” faluhoz leginkább illő képet. A palóc, vagy északi háztípus 19. századi példáit pilléres tornácok kísérik. Az utcaképet a belső, falusias karakterű területen a hagyományos paraszti építkezéshez sorolható, utcafronton és oldalhatáron álló, hosszú, sorolt parasztházak alkotják.

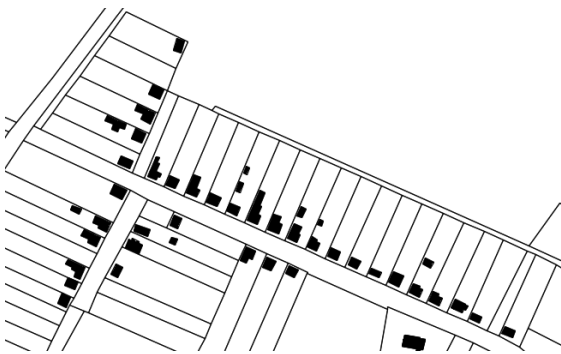
A település központja a mai Kossuth Lajos utca belső, nyugati szakasza. A szabálytalan szalagtelkek a természetföldrajzi adottságokhoz igazodnak. Az oldalhatáron álló, hosszú házas, utcafrontra merőleges, kifejezetten sűrű beépítési mód a jellemző. A Kossuth utca keleti, központtól távolabbi részét sokkal lazább, de hasonló karakterű beépítés jellemzi.

9.ábra: Tésa falusias arcuati karakter

Forrás: Prorégió

A falvak 20. század második felében bekövetkező, országosan jelenségnek tekinthető méretnövekedését a lakosság szám jelentős gyarapodása és lakóigényeinek alapvető változása indukálta. Az ún. Kádár-kockák a 20. század középső évtizedeitől váltak a falukép meghatározó elemévé. A típus, a zárt, négyzetes alaprajzú, előkertes, nagyablakos, sáttortetős kispolgári villa, már az 1930-as években létezett, és 1950 után a falusi lakosság életszínvonalának emelkedésével szaporodott el az országban. Természetesen közben már a szocializmus lehetőségeihez igazodva, egyre jobban mellőzve az egyedi tervezés és kivitelezés kezdeti színvonalát, minőségét. Nem nehéz a kisablakos, oldalhatáron és utcafronton álló, oromzatos kis parasztház tudatosan kiválasztott ellentét látni az 1960-as, 70-es évekbeli családi házakban, amely a paraszti lét tagadását, a vágyott életmódváltást is magával hozta. Az utolsó füstös konyhák, és sok módosabb falusi lakóház is ekkor tűnt el nyomtalanul.

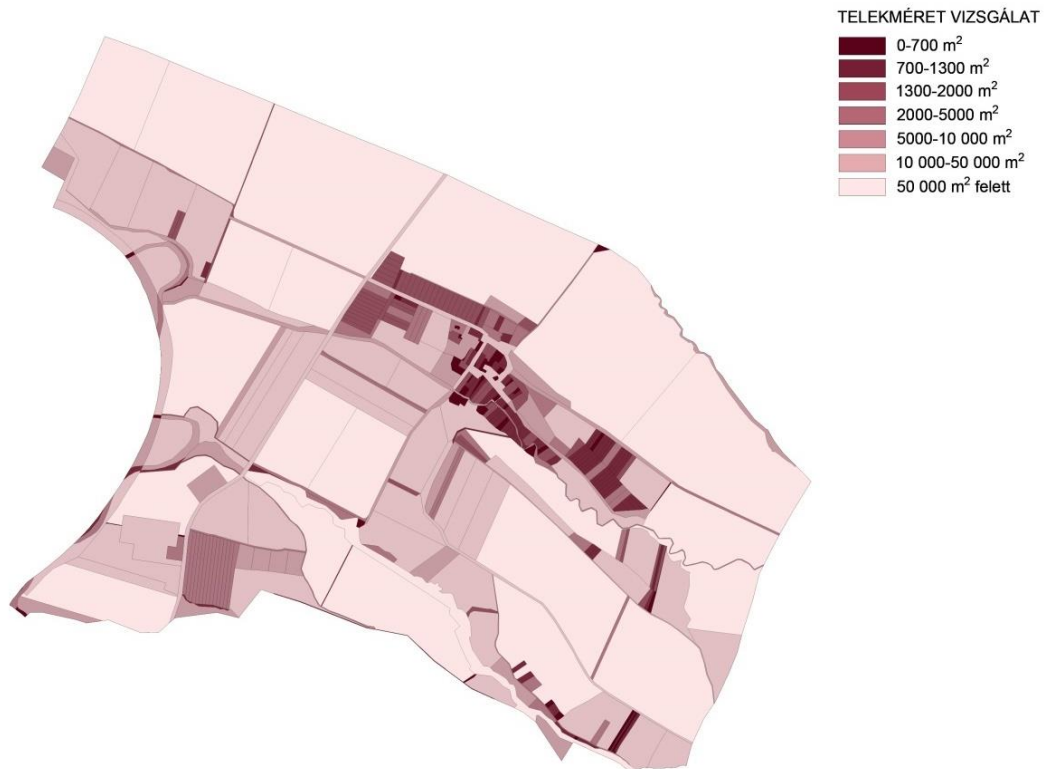
A település központjától északra fekvő Petőfi és Ady Endre utca tekinthető e korszakhoz tartozónak. A modern, szabályos beépítésű településrész, egymásra merőleges utcákkal és közel azonos telekmérettel jellemezhető. Az épületek beépítési módja vegyes, jellemzően oldalhatáron, gyakran előkertes, szabadon álló, szabályos telepítéssel.

10. ábra: Tésa falusias karakter
Forrás: Prorégió

A település belterületén elkülönülő karakterek a telekméret kialakításokban is megmutatkoznak. A település területén a 700 m² és 1300 m² közötti telekméret a leginkább jellemzőbbek. Legkevesebb az 50 000 m² feletti telkekből van, ugyanakkor a telkek területét tekintve ezek a telkek

foglalják el a legtöbb helyet a település területén belül. Belterületen a 2000 m² alatti telkek dominálnak.

11. ábra: Tésa telekméret vizsgálata
Forrás: Tésa meglapozó vizsgálata, Rroégió Kft. 2020.

12. ábra: Tésa funkciók vizsgálata
Forrás: Meglapozó vizsgálata, Rroégió Kft. 2020.

A belterület zömét lakóterületek alkotják. Ezeket kiegészítik az intézményi épületek és a gazdasági épületek, az üzemi épületek száma elenyésző. A rendezetlen funkciójú- és gazdasági épületek az egész településen szétszórtan helyezkednek el. Tésán többnyire földszintes, cserépfedéses,

magastetős épületek jellemzőek. Főként a történeti településrészekben, több helyen is előfordul az alsó csonkakontyos tetőforma.

I.5.2 Tésa 5/2018. (IX.25) önkormányzati rendelte a településképvédelméről

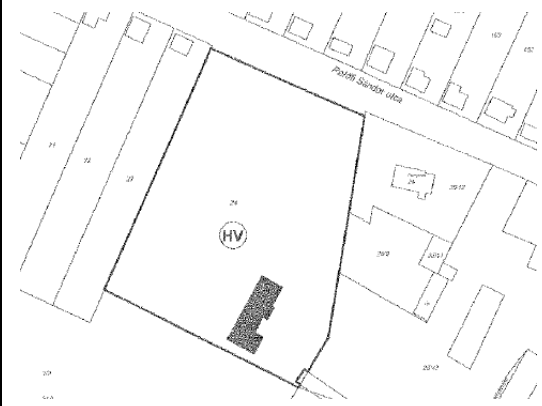
Az Önkormányzat az 5/2018. (IX.125) önkormányzati rendeltében a község településképe, az épített környezetének megőrzése érdekében a helyi építészeti értékvédelemmel, a településképi követelményekkel és a településképvédelem eszközökkel kapcsolatos szabályokat megállapította.

Az önkormányzat TKR szerint településképi szempontból meghatározó területnek jelölte ki Tésa teljes közigazgatási területét. Az alábbi karakteres településrészeket jelölték ki:

- Történeti településrészt
- Falusias karakterű területet
- Külterületet

A rendelet ezekre a területekre egyedi építészeti követelményeket fogalmazott meg.

Egyedileg védett épület az 1. melléklet szerint:

SORSZÁM	NÉV	CÍM	HRSZ.
1	volt Foglár-Jankovich kastély	Petőfi utca	24
			
<p>A 18. század utolsó harmadában épült, eredetileg egyemeletes, manzárdtetős későbarokk kastély, szabálytalan 2+1+2+1 tengelyes főhomlokzattal, melyek közül az egytengelyes szakaszok közép, ill. sarokrízalitot alkotnak. 1945 után drasztikusan átalakított, és leegyszerűsített.</p>			
<p>A védett épületeket hagyományos építészeti tömegükben, tetőformájukban kell megtartani, érintetlenül hagyva a hagyományos homlokzati nyílásrendet, és a nyílások osztásait, megőrizve a homlokzati tagozatokat és díszítéseket.</p>			

Helyi területi védelem a 2. sz. melléklet szerint:

Védett utcaképnak minősül: a Kossuth Lajos u. 41-46., 66., 83-85., és 89-100. hrsz. telkek által meghatározott terület.

A meghatározott utcai védelem alatt álló területen meg kell őrizni a kialakult telekszerkezetet, a hagyományosan kialakult oldalhatáron álló, fésűs utcavonalas beépítési módot, a kialakult, hagyományos utcaképet, a hagyományos homlokzati megjelenést, tömeg és tetőformát, párkány- és gerincmagasságot.

13. ábra: Tésa helyi területi védelem, helyi védett utcakép

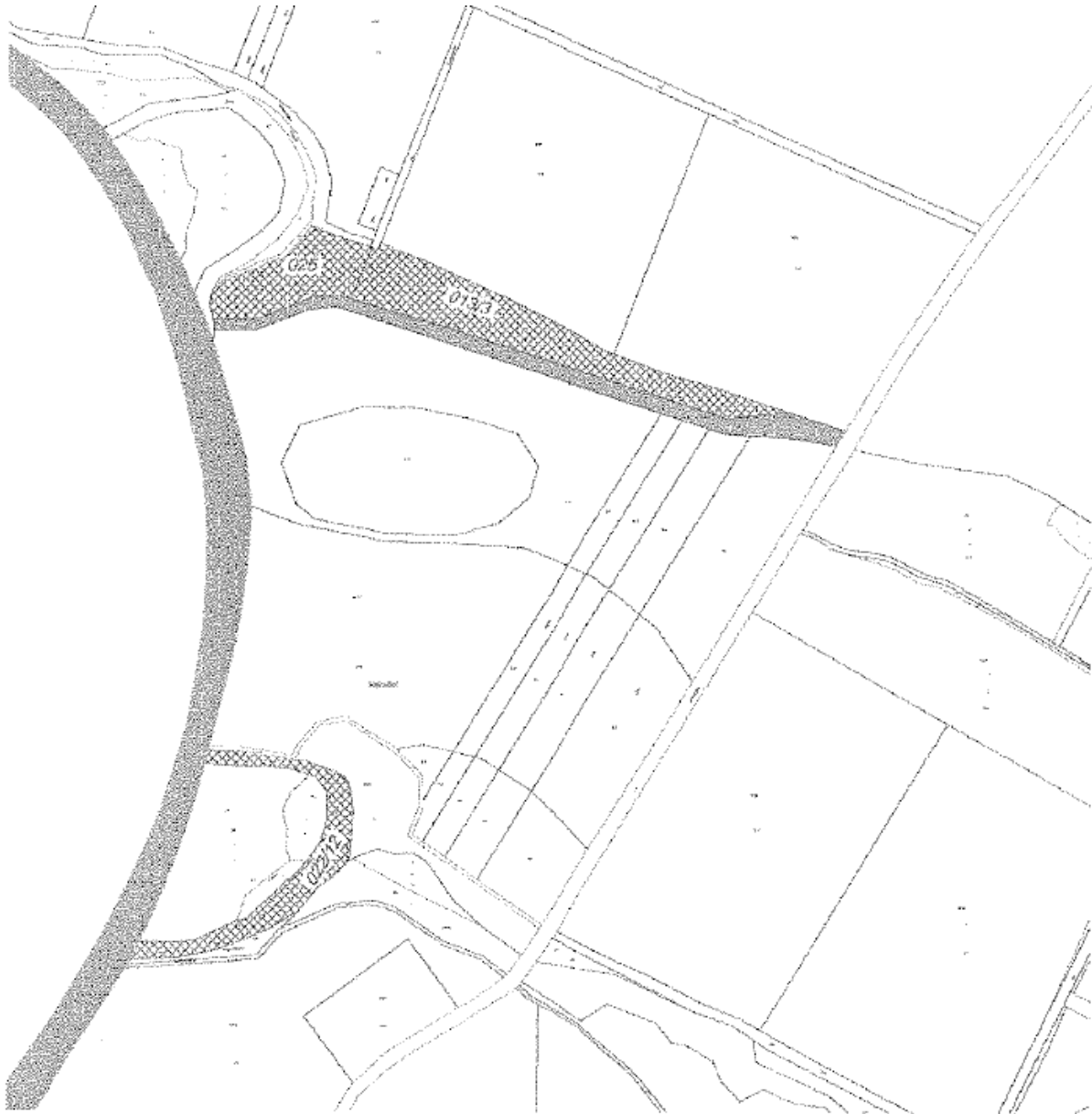
Forrás: 5/2018. (IX.125) önkormányzati. rendelet a településkép védelméről 1sz. melléklet 2. helyi területi védelem a)

Védett utcakép elemei:

Tésa településképi rendeletének 2.sz. mellélete helyi területi védelmet állapít meg:

Helyi védett természeti területek: Tésa-patak völgye (013/3, 025 hrsz.); Régi Ipoly holtágak területére (022/12 hrsz.).

14. ábra: Tésa helyi területi védelem, helyi védett természeti területek

Forrás: 5/2018. (IX.125) önkormányzati. rendelet a településkép védelméről 1sz. melléklet 2. helyi védett természeti területek b)

I.5.3 Táj- és kertépítészeti alkotás, egyedi tájérték, növényzet

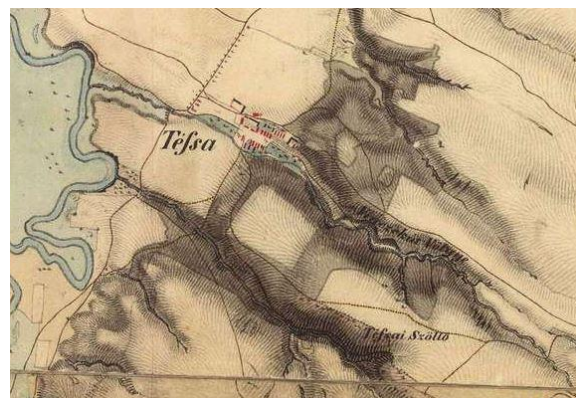
15. ábra: Tésa légifotó Forrás: Google Earth

Tésa területét érinti Natura 2000 területek közül az Ipoly-völgy elnevezésű kiemelt jelentőségű természet-megőrzési terület. Az Országos ökológiai hálózat ökológiai folyosója az Ipoly-folyó és a patak menti területeket érinti. Az egész község közigazgatási területét lefedi az Országos Tájképvédelmi terület övezete. Értékes helyi természetvédelmi jelentőséggel bíró területek Tésán a Tésa-patak völgye és a Régi-Ipoly holtágak.

16. ábra: Magyarország Első Katonai Felmérése (1763-1787)

Forrás: <https://mapire.eu/hu>

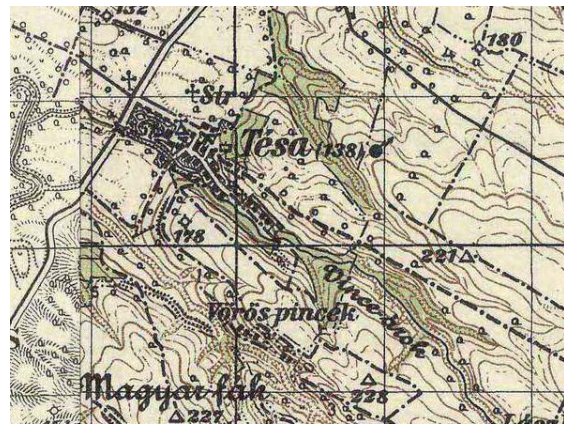

17. ábra: Magyarország Második Katonai Felmérése (1819-1869) Forrás: <https://mapire.eu/hu>

Az Ipoly-folyó, a Tésa patak és a Vince-árok mentén vizenyős, nádas, sásos, mocsaras területek látszanak, délkelet felé összefüggő erdőségek húzódnak.

18. ábra: Habsburg Birodalom – Kataszteri térképek (XIX. század) Forrás: <https://mapire.eu/hu>

19. ábra: Magyarország Negyedik Katonai Felmérése (1896-11914) Forrás: <https://mapire.eu/hu>

A 19. század második feléből származó Habsburg birodalmi kataszteri térképek feliratai nagyon beszédesek a tájhasználatot illetően: „Felső és alsó szelei homok, Homok dűlő, Káposztások, Majorföld, Mogyorósi Lóherések, Vörös pinczék, Szőlőki dűlő, Szőlők”. Az 1941-ből származó katonai felmérésen jól látszik Tésa elágazó főutcája, a domboldalakon elterülő gyümölcsösök, szőlők, pincék és a sík területen fekvő szántók és legelők.

Tésa külterületének képét ma is a szántók, legelők, az Ipoly-menti árterek és erdős területek határozzák meg. A gyümölcsösök visszaszorultak, a szőlők teljesen eltűntek a vidékről.

II. A RENDEZÉS SORÁN TERVEZETT VÁLTOZÁSOK HATÁSELEMZÉSE

II.1 A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások és hatásainak ismertetése

A 2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről szóló törvény

„1. § E törvény célja az építési beruházások támogatása, egyúttal a hazai városok és községek sajátos településképiének védelme és alakítása társadalmi bevonás és konszenzus által, olyan módon, hogy

a) egy önkormányzati rendeletben kerüljenek egyértelműen megállapításra a településképi védelmének elemei,

b) a településképi követelmények alkalmazásának felelősségi viszonyai egyértelműen legyenek meghatározva.

c) az önkormányzat biztosítson széleskörű tájékoztatást a településképi követelményekről, ezzel elősegítve a településképi védelmének és alakításának eredményes érvényesülését az építmények tervezése és kivitelezése során.

2.§ (1) A településképi védelme a település vagy településrész jellegzetes, értékes, illetve hagyományt őrző építészeti arculatának és szerkezetének - az építészeti, táji érték és az örökségvédelem figyelembevételével történő - megőrzését vagy kialakítását jelenti.”

A fenti törvény céljai, az épített környezet értékeinek megőrzése, a településképi védelme, mely cél érdekében Tésa 18/2018.(IX.13.). sz. testületi határozatával jóváhagyta, településképi arculati kézikönyvét, 5/2018. (IX.25.) önkormányzati rendeltében döntött a településképi védelméről.

Vámosmikola új szerkezeti és szabályozási terv koncepciójában szem előtt tartja a település arculatának, épített környezeti értékeinek, identitásának megőrzését, a zöldfelületei rendszer fejlesztését. A megfogalmazott módosítások között jogszabályi változásokból, idők során megváltozott területhasználatból adódó, a település gazdasági helyzetének javításához hozzájáruló változások szerepelnek.

III.1.1. A változások hatásai, régészeti örökségre gyakorolt hatás

A település szerkezeti és a szabályozási terve, helyi építési szabályzata meghatározza az építési tevékenység kereteit. Az építési tevékenység földmunkával járó esetekben jellegétől fakadóan, megváltoztatja az eredeti rétegvizonyokat, így olyan rétegeket is érint, melyek régészeti-történeti emléket tartalmaznak. A régészeti védelemmel érintett területeken a hatályos törvények megfelelő védelmet biztosítanak. A régészeti beavatkozások mértékét a konkrét kiviteli tervek ismeretében, /2001.évi LXIV. tv. 7. § (3) bek./, döntés előkészítő örökségvédelmi hatástanulmány, vagy előzetes régészeti dokumentáció kidolgozásával lehet meghatározni.

A régészeti érdekű területek esetében a földmunkavégzés során régészeti megfigyelés szükséges és amennyiben szükséges, a mentő feltárást el kell végezni.

A szakszerű feltárás szükségessége az őskori, római kori, népvándorláskori, középkori leleteknél kiemelt fontosságú, hiszen a feltárás folyamán az eredeti rétegeitől megfosztott leletek elpusztulhatnak.

III.1.2. A változások hatásai, történeti településre, a táj- és településszerkezetre

A tervezett változtatások megvalósítása a település településhálózatban elfoglalt helyén nem változtat. A kialakult település karakterét, a településképet, az utcaképet nem veszélyezteti, a település kulturális örökségére nincs negatív hatással. A településkép védelmét a 5/2018. (IX.25.) önkormányzati rendelt megfelelően biztosítja.

A TSZT módosítási javaslatok a tájszerkezetet nem befolyásolják, a napjainkra kialakult tájhasználat értékes elemeit az új TSZT megtartja. A terv egyik legfontosabb célja az értékes az Ipoly-folyó, Tésai-patak és Vince-árok menti értékes természeti területek lehatárolása (Natura 2000 terület és ökológiai folyosó), a tájszerkezeti szempontból meghatározó az általános és a kertes mezőgazdasági területek fennmaradásának biztosítása (különös tekintettel a gyümölcsstermőhelyi kataszteri területekre), és az erdőterületek védelme. Mivel Tésa község egész területét lefedi a 9/2019 (VI.14.) MvM rendelet által lehatárolt Tájképvédelmi terület övezete, ezért az egész település tájképvédelmi szempontból érzékeny területnek tekintendő.

III.1.3. A változások hatása a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre

Az épített örökségek és azok környezete a módosítások során csekély mértékben érintettek. Az alábbi táblázat a bemutatja a változtatás műemlékvédelmi, helyi védettségi, illetve régészeti örökség érintettségét.

Változás sorszáma	Érintett terület (hrsz), fő változástartalom	A rövid és középtávon tervezett változások ismertetése, a rendezés során tervezett <i>a)</i> településhálózati és tájhasználati változás, <i>b)</i> településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás, <i>c)</i> infrastrukturális változás, <i>d)</i> népesség, életmód, társadalom, kultúra változása, <i>e)</i> műemléki értékek felmérése esetén a középtávon tervezett, a települési értékleltárban szerepeltetett létesítmények megjelenését érintő beavatkozások megnevezése és rövid ismertetése.
Hatáselemzés, a változások hatásai: <ul style="list-style-type: none"> - a történeti településre, település – és tájszerkezetre, - a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre. 		
M1.	A vizsgált terület az OTrT és a PMTrT szerint „Erdőgazdálkodási térség”, a hatályos TSZT-n „Má” területfelhasználásban van. Az „Erdő” területfelhasználásba történő átsorolást az adatszolgáltatás szerinti erdőrendeltetés és a térségi terveknek (OTrT, PMTrT) való megfeleltetés, illetve a beerdősült jelleg indokolja. Hrsz.: 021/3	<i>a)</i> településhálózati és tájhasználati változás, <i>b)</i> településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás

	Má->E	
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>		
M2.	<p>A vizsgált terület az OTrT és a PMTrT szerint nagyobb részt „Erdőgazdálkodási térség” kisebb részt „Mezőgazdasági térség”, a hatályos TSZT-n „Má” területfelhasználásban van. Az „Erdő” területfelhasználásba történő átsorolást az adatszolgáltatás szerinti erdőrendeltetés és a térségi terveknek (OTrT, PMTrT) való megfeleltetés, illetve a beerdősült jelleg indokolja.</p> <p>Hrsz.: 065</p> <p>Má->E</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>		
M3.	<p>A vizsgált terület az OTrT és a PMTrT szerint nagyobb részt „Erdőgazdálkodási térség” kisebb részt „Mezőgazdasági térség”, a hatályos TSZT-n „Má” területfelhasználásban van. Az „Erdő” területfelhasználásba történő átsorolást az adatszolgáltatás szerinti erdőrendeltetés és a térségi terveknek (OTrT, PMTrT) való megfeleltetés, illetve a beerdősült jelleg indokolja.</p> <p>Hrsz.: 056/1, 056/5-7, 057/1, 057/17</p> <p>Má->E</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>		
M4.	<p>A vizsgált terület az OTrT és a PMTrT szerint nagyobb részt „Erdőgazdálkodási térség” kisebb részt „Mezőgazdasági térség”, a hatályos TSZT-n „Má” területfelhasználásban van. Az</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>

	<p>„Erdő” területfelhasználásba történő átsorolást az adatszolgáltatás szerinti erdőrendeltetés és a térségi terveknek (OTrT, PMTrT) való megfeleltetés, illetve a beerdősült jelleg indokolja.</p> <p>Hrsz.: 057/35, 057/51</p> <p>Má->E</p>	
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>		
M5.	<p>A vizsgált terület az OTrT és a PMTrT szerint nagyobb részt „Erdőgazdálkodási térség” kisebb részt „Mezőgazdasági térség”, a hatályos TSZT-n „Má” területfelhasználásban van. Az „Erdő” területfelhasználásba történő átsorolást az adatszolgáltatás szerinti erdőrendeltetés és a térségi terveknek (OTrT, PMTrT) való megfeleltetés, illetve a beerdősült jelleg indokolja.</p> <p>Hrsz.: 04</p> <p>Má->E</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>		
M6.	<p>A vizsgált terület a TSZT-n „Mk” területfelhasználásban van, nem gyümölcskataszteri terület. A telkek „Szántó” művelési ágban vannak, egybefüggő nagytáblás szántóművelés alatt állnak. Az „Má” területfelhasználásba történő átsorolást a művelési ág szerinti besorolás, és a jelenlegi területhasználat indokolják.</p> <p>Hrsz.: 070/3-16</p> <p>Mk->Má</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>		
M7.	<p>Az érintett vízműterület 076/1 hrsz-ú</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás,</p>

	<p>telke a PMTrT szerint Sajátos területfelhasználású térség, mely nem teszi lehetővé a vízgazdálkodási területfelhasználást, ezért javasolt a területet különleges beépítésre nem szánt vízgazdálkodási üzemi (Kb-vü) területfelhasználásba sorolni. A 077/2 és 076/3 hrsz-ú telkek esetében az „Má” területfelhasználásba történő átsorolást a térségi terveknek (OTrT, PMTrT) való megfeleltetés, a „legelő” művelési ág és a terület jelenlegi használata indokolják.</p> <p>Hrsz.: 076/1, 076/3, 077/2</p> <p>V->Kb-vü, Má</p>	<p>b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>A módosítással érintett terület északi részét érinti a 11848 -as nyilvántartási számú régészeti lelőhely.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre hatást nem gyakorol. Ha az érintett telek átsorolása miatt földmunka is várható a lelőhely védelme érdekében régészeti feladatok merülhetnek fel. A régészeti feladatok szakszerű ellátása érdekében a hatályos jogszabályban meghatározott, jogosult szervezethez kell fordulni.</p>		
<p>M8.</p>	<p>A vizsgált vízműterület az OTrT és a PMTrT szerint Mezőgazdasági térség, a terület meglévő beépítési százaléka nem éri el a 10%-ot. A telek Különleges beépítésre nem szánt vízgazdálkodási üzemi terület (Kb-vü) területfelhasználásba sorolása a vízműterületek azonos kezelése miatt indokolt.</p> <p>Hrsz.: 075/1</p> <p>V->Kb-vü</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>A módosítással érintett terület északi részét érinti a 11845 -ös nyilvántartási számú régészeti lelőhely.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre hatást nem gyakorol. Ha az érintett telek átsorolása miatt földmunka is várható a lelőhely védelme érdekében régészeti feladatok merülhetnek fel. A régészeti feladatok szakszerű ellátása érdekében a hatályos jogszabályban meghatározott, jogosult szervezethez kell fordulni.</p>		
<p>M9.</p>	<p>A vizsgált terület az OTrT és a PMTrT szerint „Települési térség”. Az „Erdő” területfelhasználásba történő átsorolást az adatszolgáltatás szerinti erdőrendeltetés, illetve a beerdősült jelleg indokolja.</p> <p>Hrsz.: 132</p> <p>- >E</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>

<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>	
<p>M10.</p> <p>A vizsgált terület a település központjában, a Foglár Kastély területét és a templom mögötti telkeket foglalja magába. A távlati lehetőségek megőrzése érdekében javasolt településközponti vegyes területfelhasználás és építési övezet bevezetése a kijelölt területen.</p> <p>Hrsz.: 24, 26/9, 26/11 Lke/0,6->Vt</p>	<p>b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>	
<p>M11.</p> <p>A vizsgált terület a település központjában a templom melletti telkeket foglalja magába. A távlati lehetőségek megőrzése érdekében javasolt a településközponti vegyes területfelhasználás és építési övezet bevezetése a kijelölt területen.</p> <p>Hrsz.: 26/13-14, 27/1 Kre/T->Vt</p>	<p>b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>A módosítással érintett terület a római katolikus templom műemléki környezetéhez tartozik. A módosítás a történeti településre, a települési értéktárban szereplő műemléki értékekre hatást nem gyakorol. Ha az érintett telek átsorolása miatt építési munka is várható a műemléki környezet védelme érdekében a hatályos jogszabályban meghatározott, jogosult szakértőhöz kell fordulni.</p>	
<p>M12.</p> <p>A későbbi rekreációs célú lehetőségek megőrzése érdekében az 1/2 hrsz-ú telken javasolt a távlati különleges rekreációs terület területfelhasználás megőrzése, a szabályozási terven a művelési ágnak megfelelő Má övezettel, az 1/3 hrsz-ú területen pedig K-rek területfelhasználás és övezet bevezetése.</p> <p>Hrsz.: 1/2, 1/3 Kre/T->K-rek/T, K-rek</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>A módosítással érintett terület északnyugati csücskét érinti a 11846-os nyilvántartási számú régészeti lelőhely.</p>	

<p>A módosítás a történeti településre, a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre hatást nem gyakorol. Ha az érintett telek átsorolása miatt földmunka is várható a lelőhely védelme érdekében régészeti feladatok merülhetnek fel. A régészeti feladatok szakszerű ellátása érdekében a hatályos jogszabályban meghatározott, jogosult szervezethez kell fordulni.</p>		
M13.	<p>A telkek művelésből „Kivett” besorolása és egy helyi kérelem okán, javasolt a 2-5 hrsz-ú telkek esetében a K-rek területfelhasználásba sorolás, a szántó művelési ágú 1/1 hrsz-ú területen pedig K-rek/T ütemezett területfelhasználás váltás (Má-f övezettel).</p> <p>Hrsz.: 1/1, 2, 3, 4, 5 Mk->K-rek, K-rek/T</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>A módosítással érintett terület északnyugati csücskét érinti a 11846-os nyilvántartási számú régészeti lelőhely.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre hatást nem gyakorol. Ha az érintett telek átsorolása miatt földmunka is várható a lelőhely védelme érdekében régészeti feladatok merülhetnek fel. A régészeti feladatok szakszerű ellátása érdekében a hatályos jogszabályban meghatározott, jogosult szervezethez kell fordulni.</p>		
M14.	<p>A telkek művelésből „Kivett” besorolása és központi fekvése okán javasolt a telek Vt területfelhasználásba sorolása.</p> <p>Hrsz.:145 Mk->Vt</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a Tésa-park bővítési területe.</p>		
M15.	<p>A terület központi elhelyezkedése és jelenlegi funkciói indokolják a településközponti vegyes területfelhasználás- és építési övezet bevezetését a kijelölt területen.</p> <p>Hrsz.: 146, 147, 148/1-3, 149 Tervezett Vt/1,0, Lf/0,5->Vt</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>
<p>Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.</p> <p>A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.</p>		
M17.	<p>Az Ee-ből E területfelhasználásba történő átsorolás a hatályos építésszabályozási rendezés érdekében történik. Az Erdő területfelhasználásból távlati</p>	<p>a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,</p>

	lakóterület kijelölése a szomszédos lakóterület bővítését teszi lehetővé. Hrsz.: 177/1-3 Tervezett Ee->E, Lf/T	
Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket. A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása egyfelől a megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik, másfelől a település lakóterületének bővülését irányozza elő. Az új beépítésre szánt terület kijelöléséhez tartozó kötelező erdőpótlás az 1-5. számú módosításban bemutatott területeken valósul meg.		
M18.	A kivett terület hasznosításának elősegítése érdekében javasolt az Ev területfelhasználás különleges beépítésre nem szánt zöldterület (Kb-z) területfelhasználásra történő módosítása. Hrsz.: 62 Ev->Kb-z	b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,
Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket. A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.		
M19.	A változtatással érintett telek a település szennyvíztisztítója számára kijelölt terület. A kijelölést a telek lpolyhoz és a település belterületéhez közeli-, a folyóhoz képest magasabb fekvése indokolja. Hrsz.: 019/7 Má>Kb-tü/T	a) településhálózati és tájhasználati változás, b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,
Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket. A területfelhasználás módosítása a település új szennyvíztisztítójának kijelölése érdekében történik. A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással.		
M20.	A hatályos szabályozási terven jelölt, de a településszerkezeti terven nem jelölt közparkok területe, így Zkp övezetbe nem sorolható. A telekrészletek 1 hektárnál kisebb közterületi zöldfelületek, ezért javasolt az átsorolásuk a jogszabályoknak megfelelően „közkert” (Zkk) területfelhasználásba. Hrsz.: 133/1 KÖü>Zkk	b) településszerkezeti, területhasználati és beépítettségi változás,
Nem érint országos, vagy helyi védelem alatt álló értéket.		

A módosítás a történeti településre, a kialakult településszerkezetre nincs hatással. A területfelhasználás módosítása a kialakult állapotnak, kialakult területhasználatnak megfelelő ingatlan-nyilvántartási és építésszabályozási rendezés érdekében történik.

III. AZ ÉRTÉKVÉDELMI TERV

III.1 Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények

Az országos védettség alatt álló műemlékeket, objektumokat, nyilvántartott műemléki értékeket, és a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket érintő beavatkozások, beruházások során a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 2001. évi LXIV. törvény és a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendeletben foglaltak az irányadók.

III.1.1 Terület karakterének megőrzése

A helyi építészeti örökség tekintetében az 5/2018. (IX.25) önkormányzati rendeltében Tésa Önkormányzat Képviselő-testületének önkormányzati rendelete intézkedik a településkép védelméről.

Az önkormányzat a településkép szempontjából meghatározó területekként jelöli ki Tésa teljes közigazgatási területét. Az önkormányzat településkép védelméről szóló rendeletében a helyi egyedi védelem és területei védelmet is meghatározott.

Új beépítés megvalósítása a kialakult utcaképek karakterének megőrzésével, a település arculati kézikönyv ajánlásainak figyelembevételével kell történjen.

A hatályos rendelet a helyi örökségi értékek hosszú távú fenntartását segíti, új önkormányzati feladat meghatározására nincsen ok.

Jogsabályi háttér:

- 1997. évi CXL. törvény – a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- 149/2000. (VIII. 31.) Kormányrendelet – a Magyar Köztársaság Kormánya és az Európa Tanács tagállamai között, 1992. január 16-án kelt, Valllettában aláírt, a régészeti örökség védelméről szóló Európai Egyezmény kihirdetéséről
- 2001. évi LXIV. törvény – a kulturális örökség védelméről
- 191/2001. (X. 18.) Kormányrendelet – az örökségvédelmi bírságról
- 3/2003. (I. 25.) NKÖM rendelet – egyes régészeti lelőhelyek védetté nyilvánításáról, illetőleg régészeti védettség megszüntetéséről
- 19/2010. (IV. 23.) OKM rendelet – a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről
- 14/2010. (XI. 25.) NEFMI rendelet – a kulturális javak kiviteli engedélyezéséről
- 2012. évi II. törvény - a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- 2012. évi CLII. törvény - a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításáról
- 393/2012. (XII. 20.) Korm. rendelet - a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról
- 32/2014. (IV. 14.) BM rendelet - egyes régészeti lelőhelyek védetté nyilvánításáról, valamint a régészeti lelőhely és a műemléki érték védetté nyilvánításáról, nyilvántartásáról és a régészeti feltárás részletes szabályairól szóló 80/2012. (XII. 28.) BM rendelet módosításáról

- 2014. évi CVI. törvény - a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény és azzal összefüggő törvények módosításáról
- 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet - a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól
- 68/2018. (IV.9) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról

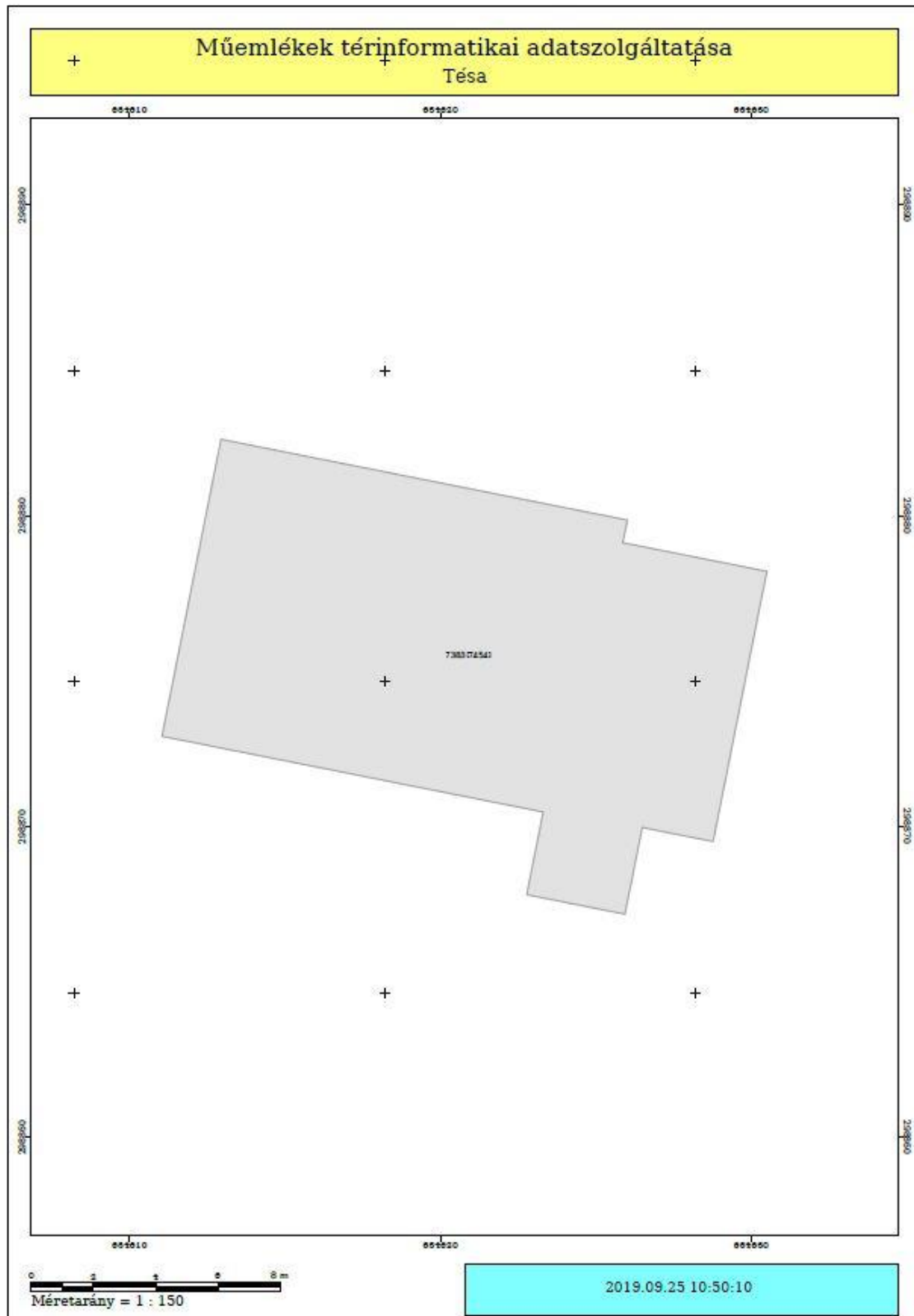
Ezen túl helyi szabályozási eszközök is rendelkezésre állnak az épített örökség megőrzése érdekében.

III.2 Az önkormányzati feladatok meghatározása

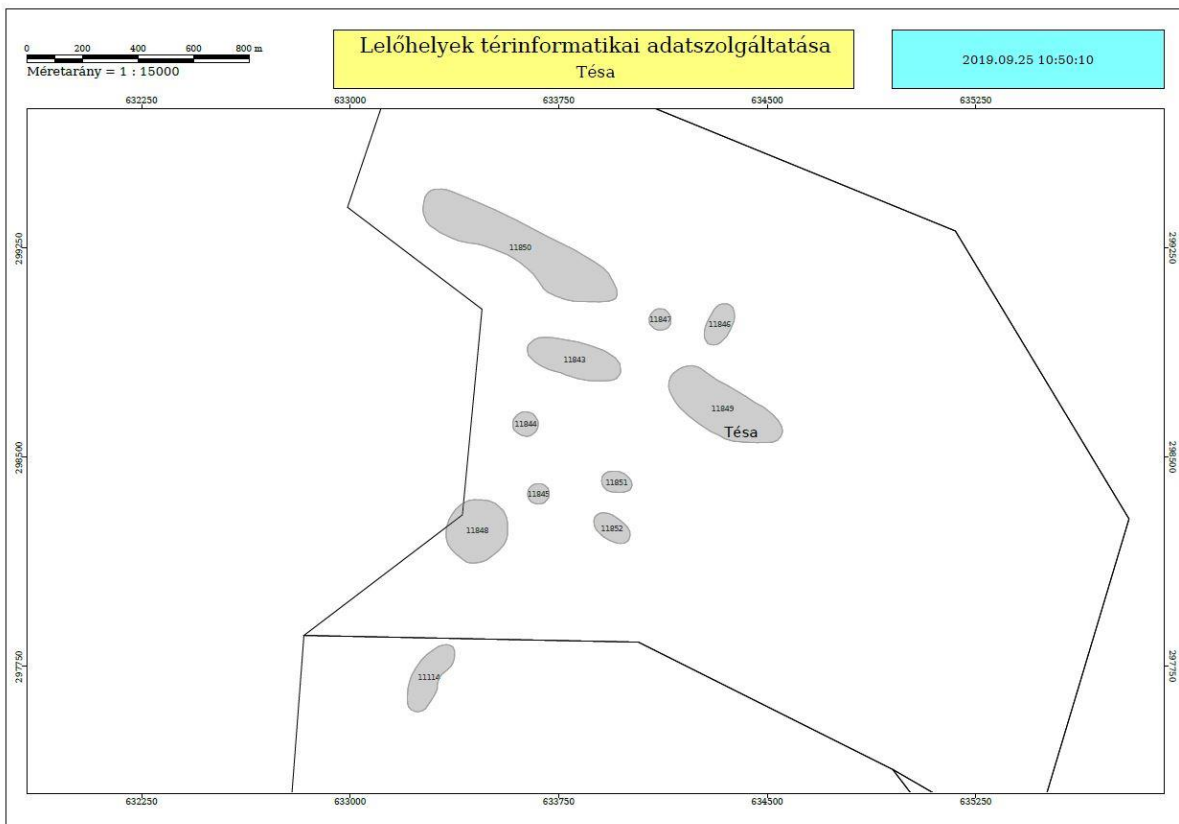
A településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény alapján meg kellett alkotni a településkép védelmi önkormányzati rendeletet, amely az azt megelőző Településképi Arculati Kézikönyv ajánlásain alapul. Vámosmikola Község Önkormányzata Képviselőtestületének 5/2018. (IX.25) önkormányzati rendeletének segítségével biztosítja az örökségi elemek védelmét.

IV. MELLÉKLETEK

IV.1 Tésa község területére vonatkozó nyilvántartott műemlékek

IV.2 Tésa község területére vonatkozó nyilvántartott régészeti lelőhelyek

IV.3 Jelentés a Ferenczy Múzeumi Centrum által végzett régészeti terepbejárásról

**FERENCZY MÚZEUMI
CENTRUM**

H-2000 Szentendre, Fő tér 2-5.
+36 20 779 6657

titkarsag@muzeumiacentrum.hu
www.muzeumiacentrum.hu

TÉSAI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATI NIVÁLAL
VÁMOSMIKOLAI KIRENDELTSÉGE

2635 Vámosmikola, Kossuth L. u. 2.

Erkezett: 2022. 11. 09.

Iktatószám: T/199-50/2022

Előadó: Bencsik

Ikt.szám: A/607-1/2022

Tárgy: jelentés terepbejárásról

Ügyintéző: Dr. Rajna András, Sima Gábor

Tésa Község Polgármestere
2636 Tésa, Petőfi u. 2.

Jelentés a Tésa határában végzett régészeti terepbejárásról

Tésa község Önkormányzata 2022. szeptember 5-én érkezett levelében felkérte a Ferenczy Múzeumi Centrumot, hogy a település új településfejlesztési koncepciójának kidolgozásához régészeti terepbejárást végezzen el a község határában több helyszínen. A terepbejárásokat 2022. október 4-én és október 27-én végeztük el az alábbi eredményekkel:

T13 terület: Tésa község észak-nyugati határában 2022. október 4-én a terepbejárást nem tudtuk elvégezni, terület fás, bokros, növényzettel borított. A területen közvetlen közelében az Építési és Beruházási Minisztérium Építésetért és Műemlékvédelemért Felelős Helyettes Államtitkarság Régészeti Főosztálya közhiteles lelőhely-nyilvántartása szerint Ady Endre utca (11846 LNYA) nevű régészeti lelőhely található.

T13 déli rész dél felől fényképezve

T14 terület: Tésa község észak-keleti határában, a Kossuth Lajos utca mellett 2022. október 4-én a terepbejárást nem tudtuk elvégezni, terület fás, bokros, növényzettel borított.

T14 dél felől fényképezve

T17 terület: Tésa község északi határában 2022. október 4-én a terepbejárást nem tudtuk elvégezni, terület fás, bokros, növényzettel borított.

H-2000 Szentendre, Fő tér 2-5.
+36 20 779 8657

titkarsag@muzeumiacentrum.hu
www.muzeumiacentrum.hu

T17 terület dél felől fényképezve

A terepi munkálatok eredményeit összegezve megállapítható, hogy a Tésa határában új beépítésre szánt területeken jelenlegi adataink szerint egyen található már ismert régészeti lelőhely.

Gödöllő, 2022. november 03.

Dr. Rajna András
régészeti osztályvezető
Ferenczy Múzeumi Centrum